

Валутни курсове

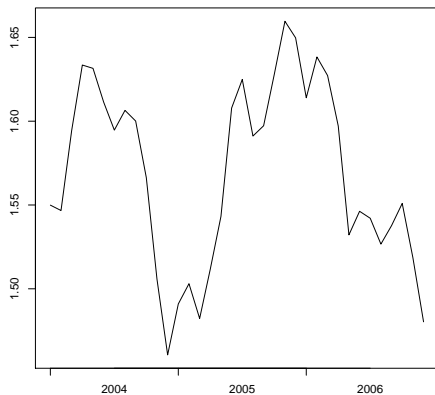
Андрей Василев

- Валутен курс (номинален): цената, по която паричната единица на една страна се обменя за паричната единица на друга страна
- $1 \text{ EUR} = 1.95583 \text{ BGN}$; $1 \text{ USD} = 1.50 \text{ BGN}$
- Котировки
 - Права котировка: X единици местна валута за единица чужда валута (1.50 лева за 1 щ.д.)
 - Обратна котировка: X единици чужда валута за единица местна валута (0.67 щ.д. за 1 лев)

Фактори, влияещи върху валутните курсове

Фактори:

- макроикономически
- технически
- субективни и психологически

Фигура: Средномесечен валутен курс лев-щатски долар за 2004-2006 г.

- Валутният курс дава информация за покупателната сила на дадена валута спрямо друга при определени ценови равнища в съответните страни
- Пример:
 - 1 кафе = 1 лев (България)
 - 1 кафе = 1 долар (САЩ)
 - 1 долар = 2 лева
 - 1 долар → 2 кафета в България

- Валутният курс дава информация за покупателната сила на дадена валута спрямо друга при определени ценови равнища в съответните страни
- Пример:
 - 1 кафе = 1 лев (България)
 - 1 кафе = 1 долар (САЩ)
 - 1 долар = 2 лева
 - 1 долар → 2 кафета в България
 - Какво става, ако 1 кафе = 2 лева (България)?

- Валутният курс дава информация за покупателната сила на дадена валута спрямо друга при определени ценови равнища в съответните страни
- Пример:
 - 1 кафе = 1 лев (България)
 - 1 кафе = 1 долар (САЩ)
 - 1 долар = 2 лева
 - 1 долар → 2 кафета в България
 - Какво става, ако 1 кафе = 2 лева (България)?
 - 1 долар → 1 кафе в България

- Валутният курс дава информация за покупателната сила на дадена валута спрямо друга при определени ценови равнища в съответните страни
- Пример:
 - 1 кафе = 1 лев (България)
 - 1 кафе = 1 долар (САЩ)
 - 1 долар = 2 лева
 - 1 долар → 2 кафета в България
 - Какво става, ако 1 кафе = 2 лева (България)?
 - 1 долар → 1 кафе в България
 - Същото става, ако вместо цената на кафето се промени валутният курс: 1 долар = 1 лев

- Примерът показва, че освен номиналния валутен курс трябва да се отчита и динамиката на цените в страните, за да направим заключения за истинското поскъпване или поевтиняване
- На макро ниво вместо цени се използват подходящи ценови индекси (имаме много стоки)
- Валутният курс, коригиран с някакви измерители на инфлацията в страната и в чужбина, се нарича *реален валутен курс*
- Тази процедура представлява дефлиране на съответните валути с ценови индекси за двете страни, така че динамиката на валутния курс да се следи с левове и долари „по постоянни цени”

$$(1) \quad \text{RER}_{t,t-j} := \frac{\text{NER}_t \times P_{t,t-j}^*}{P_{t,t-j}},$$

където NER_t е номиналният валутен курс в период t , а $P_{t,t-j}$ и $P_{t,t-j}^*$ са дефлиращите коефициенти (т.е. ценовите индекси) съответно за местната и чуждата икономика за период t при база период $t - j$

- Интуиция:

$$\text{NER}_t = l c_t / f c_t,$$

където $l c_t$ е местната валута, $f c_t$ е чуждата валута. Тогава

$$\text{RER}_{t,t-j} = \frac{\frac{l c_t}{P_{t,t-j}}}{\frac{f c_t}{P_{t,t-j}^*}}.$$

- Интерпретация: съотношение на даден брой единици местна валута към единица чужда валута, където и двете валути са приведени (дефлирани) към цените от базисния период $t - j$
- В зависимост от целите на анализа за дефлиране могат да се използват индекси, базирани на различни показатели като потребителски цени, заплати, разходи за труд и пр.

- Реалният валутен курс се сравнява с валутния курс през базисния период, за да има смисъл т.е. в индексна форма или като процентно изменение
- Това показва дали местната валута поскъпва или поевтинява в реално изражение спрямо чуждата между двата периода

Ефективни валутни курсове

Обща постановка

- Местната валута се разменя срещу валутите на много други страни
- Следователно трябва да работим с цял набор от валутни курсове или да агрегираме различните курсове до един показател
- Агрегираният показател се нарича *ефективен валутен курс*

- За да можем да агрегираме, трябва отделните курсове да са превърнати в индексна форма
- Необходимо е също да се отчете важността на съответната валута за местната икономика (евро ↔ датска крона)
- „Важност” се отчита чрез използване на подходящи тегла
- Изборът на тегла зависи от целите на анализа

Индекс на номиналния ефективен валутен курс за период t (при база период $t - j$):

$$(2) \quad \text{EER}_{t,t-j} = \sum_{i=1}^k w_i \frac{\text{NER}_{i,t}}{\text{NER}_{i,t-j}},$$

където k е броят на валутите, w_i са теглата, а $\text{NER}_{i,t}$ е номиналният валутен курс за страна i в период t

- Ефективен валутен курс може да се изчисли както с използване на номинални валутни курсове, така и с реални курсове
- Индекс на реалния ефективен валутен курс за период t при база период $t - j$ се дефинира като

$$(3) \quad \text{REER}_{t,t-j} = \sum_{i=1}^k w_i \frac{\text{NER}_{i,t}}{\text{NER}_{i,t-j}} \times \frac{P_{i,t,t-j}^*}{P_{t,t-j}},$$

където $P_{i,t,t-j}^*$ е индексът, показващ изменението на цените равнища между периоди $t - j$ и t за i -тата валута

Индекс на реалния ефективен валутен курс за българския лев за 2004-2006 г., юни 1997 г.=100

